Základní škola Jenišovice, okres Jablonec nad Nisou – příspěvková organizace
Jenišovice 180, 468 33 Jenišovice, IČO: 727 41 571
tel: 483 393 095, skola@zsjenisovice.cz

Strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování

Cílem této strategie je vyhledávání potenciálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek ke zlepšení jejich školní úspěšnosti.

Školní neúspěšnost je problémem, jehož řešení si vyžaduje práci s žákem a někdy také s jeho rodinou. Neúspěšnost bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, výchově a rodinném zázemí. S žáky, kteří jsou ohroženi školní neúspěšností, může pracovat výchovný poradce, metodik prevence, školní speciální pedagog, školní psycholog nebo kterýkoliv pedagogický pracovník. Při řešení neúspěšnosti je potřeba úzká spolupráce pedagogických pracovníků, zákonných zástupců a žáka. Často je nutná i konzultace s dalšími odborníky.

Neúspěchem mohou být ohroženi žáci:

- se speciální vzdělávací potřeby
- se zdravotním omezením
- z méně podnětným rodinným zázemím
- kteří neovládají český jazyk (cizinci)
- s nedostatečnou motivací
- s nefunkčními sociálními vztahy
- kteří přešli z jiné ZŠ
- kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky
- s velkou absencí
- z jiných důvodů

Neúspěch ve škole se nejčastěji projevuje zhoršeným prospěchem, porušováním školního řádu, záškoláctvím, kouřením, sebepoškozováním apod.

Pokud vyučující vyhodnotí, že se žák výrazně zhoršil v předmětu, jsou neprodleně kontaktováni zákonní zástupci a je jim navrhnuta možnost řešení. Případně je zprostředkována spolupráce s PPP a SVP.

Příčiny školní neúspěšnosti

a) osobnost dítěte – snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká sebedůvěra, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka

b) rodina – nepodnětné rodinné prostředí, rozdílné sociální podmínky v rodině, chyby ve výchově, složitá rodinná situace

c) nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole – nízká motivace žáka, nerespektování vývojových hledisek a principů pedagogické práce, vztahy mezi pedagogem a žákem, vztahy mezi žákem a spolužáky, obtížná spolupráce mezi školou a rodinou

1. Spolupráce s mateřskou školou

1.1 Poskytování informací učitelkám mateřské škole v oblasti školní připravenosti dětí.

1.2 Informace zákonným zástupcům dětí, jak připravit děti pro vstup do 1. ročníku základní školy.

1.3 Žádost mateřským školám o předání výsledků pedagogické diagnostikování a zápisu z ověření individuálního vzdělávání. Využití předané dokumentace v individuální práci se žáky.

2. Zápis k povinné školní docházce v základní škole

2.1 Rozhovory se zákonnými zástupci dětí.

2.2 Případné doporučení programů a metod k vyrovnání menší či nedostatečné připravenosti děti pro úspěšné zvládnutí 1. ročníku základní školy.

2.3 V případě odkladu podání informace zákonným zástupcům o povinnosti předškolního vzdělávání dítěte a způsobech jejího plnění.

3. V průběhu vzdělávání v základní škole

3.1 Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

3.2 Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče.

3.3 Stanovení plánu pedagogické podpory.

3.4 Vyhodnocení plánu pedagogické podpory a stanovení dalšího postupu.

3.5 V odůvodněných případech doporučení zákonným zástupcům žáka poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení.

3.6 Na základě doporučení školského poradenského pracoviště zpracování individuálního vzdělávacího plánu a jeho realizace.

3.7 Poskytování podpůrných opatření dle vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

3.8 Spolupráce s orgánem sociálně právní ochrany dětí.

3.9 Práce asistenta pedagoga v 1. ročníku, pokud je ve třídě více jak 15 žáků.

3.10 Práce asistenta pedagoga jako podpůrného opatření.

3.11 Poradenská, metodická a informační činnost výchovného poradce.

3.12 Činnost školního speciálního pedagoga v oblasti depistáže a diagnostiky, konzultační, poradenské a intervenční péče, metodické, koordinační a vzdělávací činnosti.

3.13 Poskytování pedagogické intervence dle metodického pokynu MŠMT.

3.14 Úprava očekávaných výstupů a obsahu vzdělávání dle doporučení školských poradenských zařízení.

3.15 Vytváření příznivého školního klimatu i formou třídnických hodin.

3.16 Realizace třídních schůzek ve třech, triád za účasti žáka, rodiče a učitele.

3.17 Využívání formativního hodnocení žáků.

4. Specifikace

Problémy žáka ve vyučovací hodině:

- nerozumí výkladu nezapojuje se do práce
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- komunikace s učitelem a spolužáky
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit
- nepříznivé klima ve třídě – wellbeing
- stres
- nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících
- opakovaně je v práci vyrušován spolužáky

Problémy s domácí přípravou

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se zpaměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- nevhodné domácí prostředí pro učení

Formy práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- snažíme se problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti
- úzce spolupracujeme s PPP, SPC, OSPOD a rodiči
- pomáháme rodičům zajistit nejrůznější odborná vyšetření
- uplatňujeme individuální přístup k žákům
- nabízíme žákům pedagogickou a speciálně pedagogickou intervenci
- volíme vhodné formy hodnocení žáků
- v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení

Nástroje na koordinaci péče o žáky se SVP

• Plán pedagogické podpory - vzniká z iniciativy učitele jednotlivých předmětů, může mít omezenou platnost nebo může být využíván po delší časové období, musí být pravidelně vyhodnocován, má ho u sebe vyučující, který PLPP tvořil

• Individuální vzdělávací plán - podpůrné opatření v rámci 2. – 5. stupně, tvoříme ho na základě doporučení ŠPZ, po podpisu informovaného souhlasu a podání žádosti zákonným zástupcem

• Doporučení z PPP - vyučující jsou seznámeni s doporučením pro daného žáka

5. Předcházení šikaně a dalším projevům rizikového chování

5.1 Škola postupuje dle metodických pokynů a doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy:

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) Metodický_pokyn_2016.pdf

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

https://archiv.msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny

https://msmt.gov.cz/vzdelavani/specialni-vzdelavani-prevence-institucionalni-vychova/prevence

Jednotlivé přílohy naleznete zde:

1. Návykové látky
2. Rizikové chování v dopravě
3. Poruchy příjmu potravy
4. Alkohol
5. Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole (Syndrom CAN)
6. Školní šikana
7. Kybernetická agrese a kyberšikana
8. Homofobie
9. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
10. Vandalismus
11. Záškoláctví
12. Krádeže
13. Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky
14. Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, z vnějšího i vnitřního prostředí
15. Netolismus
16. Sebepoškozování
17. Nová náboženská hnutí
18. Rizikové sexuální chování
19. Příslušnost k subkulturám
20. Hazardní hraní
21. Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS
22. Psychická krize / duševní onemocnění žáka
23. Sebevražedné chování

Metodické doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování (č. j. MSMT-780/2024-1)

https://www.edu.cz/methodology/metodicke-doporuceni-msmt-k-prevenci-a-postihu-zaskolactvi-a-omlouvani-zaku-z-vyucovani/

6. Závěrečné ustanovení.

6.1 Kompetence pracovníků školy jsou uvedeny v Programu poradenských služeb školy.

6.2 Strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování je součástí preventivního programu školy.

V Jenišovicích, dne 1. 9. 2026

Mgr. M. Zakouřilová

ředitelka školy